

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum V. Decretalium, Per Quadraginta, Et Unum Titulos Distributum,
In quo agitur De Judicio criminali, exponendo primùm actiones in eo
judicio instituendas, & suscipiendas, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1709

Articulus XIII. De effectibus censura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73064](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73064)

dum allegata & probata demonstratis nocens? affirmant Glossa, Durandus, & Corduba apud Castropalaum n. 13. Negant Cajetanus, Sotus, & alii ibid. 18. mihi probabilior videri negativam; quam etiam sequitur Castropal. cit. n. 15. quia revera alienum est a mente Ecclesie sub censuris cogere innocentem in re; si tamen Judex aliquid praeceperet, v. g. ut solvas debitum, ad quod probaris judicialiter obligatus esse, licet in re non sit, & sine scandalo non possit praetermitti obedientia, deberes parere; si tamen non pareres, censuram quidem non incurreres, sed peccares contra legem naturalem, qua jubemur parere Judici, legitime, hoc est, secundum allegata, & probata praecipienti, si res aliunde iniqua non sit. Non vero teneris, si res foret iniqua v. g. si praeeperet accedere ad feminam, quae probatur juridice esse tua; tu tamen certo nosti non esse tuam; haec Castropal. n. 25.

1810 Ex hoc etiam sequitur, quod obligatio abstinendi in publico ab actibus, quos interdicat censura lata in taliter innocentem, solum proveniat ex lege naturali, de non contemnenda publica potestate iuste (scilicet secundum allegata & probata) ac juridice praecipienti: Coeterum occulte non teneris abstinere. Hinc si in tali censura Sacerdos celebraret, non fieret irregularis; hi enim effectus annectuntur censuram verae, non apparenti. Suarez D. 4. S. 7. n. 20. Coninch, D. 13. d. 13. conclus. 4. Layman l. 1. tr. 5. p. 1. c. 6. coroll. 1. Haec omnia intellige in foro conscientiae, nam in foro externo vere reputaris censuram ligatus. Hinc si collatio beneficii declaratur irrita, vere habebit effectum, non vi censurae, sed ob commune bonum Ecclesiae, ne invalidè alteri conferatur. Suarez, Layman, & alii cum Castropalao n. 16.

1811 Pro solvendis rationibus sententiae affirmantis not. 1. dictum S. Gregorii c. 1. & c. Non solum. II. q. 3. quod etiam injusta sententia Pastoris timenda sit, intelligi de injusta, sed valida; vel quod non sit cum scandalo vitanda; ita Gratianus in c. Si Episcopus, II. q. 3. 2. Ad sententiam validam non sufficere, quod Judex iuste procedat, sed etiam requiri, ut iustum praecipiat; quod non est in praesenti, cum procedat ex praesumptione falsa. 3. Integritatem iudicii sufficienter salvari, si censuram non violet in facie Ecclesiae, & hanc posse privare fidelem

bonis communibus spiritualibus, modo Reus probetur, si id necessarium sit ad auctoritatem Ecclesiae; quod non est in praesenti; sufficienter enim provisum est per praecipuum naturale, de quo supra.

Inter reliquas causas ab incurfu censurarum excusantes, est error conscientiae. Censura enim non imponitur errori conscientiae, sed verae violationi legis; Gibalin. de iurisdic. sacra, disc. 2. q. 2. n. 15. §. si vero. Secunda causa est, si doleas de peccato, & illud retractes prius, quam sequatur effectus externus, quem supponit censura, ut diximus n. 1703. & seq. Tertio excusat impotentia materialis faciendi, quod praecipitur sub censura, haec enim excusat a peccato. Quarto excusat nullitas censurae. Quinto excusat appellatio facta in tempore, ut habes an. 1774. Sexto excusat confusio partis, in cuius favorem lata est censura ex dictis; Septimo excusat consuetudo rationabilis praescripta, ex c. fin. de consuetud. Octavo cessatio finis totalis legis, aut praecipui, tunc enim omnis ejus obligatio interit. Denique omnes causae excusantes a peccato, etiam excusant a censuris.

ARTICULUS XIII.

De effectibus censurae.

DUO sunt effectus censurae; nempe proximi, seu intrinseci; & remoti, seu extrinseci. Effectus proximus est privatio censuratum quibusdam bonis spiritualibus & temporalibus, quae annexa sunt illis. Haec privatio consistit in quodam vinculo, seu obligatione, qua is, qui Reo censuram applicat, obstringit alterum ad abstinendum ab iis bonis. Remotus est ille finis, quem Judex ferens censuram intendit, qui quandoque duplex est: unus spiritualis & essentialis, nimirum observantia disciplinae Ecclesiasticae, & respicientia contumacis, seu emendatio a delicto; alter temporalis, qui non est semper conjunctus, idque ob priorem finem, nimirum reparatio damni, quod illatum est innocenti, vel revelatio rei, quam quis novit, &c. quod plerumque fit, cum feruntur monitoria, seu censurae ob hos fines restitutionis, vel revelationis, prout necessarios ad bonum spirituale delinquentis. Nisi enim quis restituat temporale, excommunicari potest juxta Trid. Sess. 25. de form. c. 3. hinc censura ultimatè

timatè fertur, ut spiritus ejus salvus fiat in die Domini. 1. ad Cor. 5.

1814 Quæstio igitur est 1. an censura statim obliget? *z.* quòd Lutherus, damnatus à Leone X. (ut refert Gibalinus de sacra juridict. disq. 1. q. 4. n. 3.) existimavit, censuram non habere effectum in foro interno, nec obligare in conscientia; sed tantum in externo. Ad contrarium omnino tendendum est cum communi. Hoc enim Ecclesia facere potest, & sic eam facere, sufficienter constat de ejus mente; cum graviter puniat non abstinentes ab iis actibus, à quibus quis per censuram prohibetur. Statim autem, ac Reus censuram incurrit, rerum spiritualium usu privatur, etiam ante Judicis sententiam condemnatoriam, ubi ipso jure lata est. Nam censura lata per se fert executionem, c. *Pastoralis*, 53. *S. Verum*, de appell. ubi excommunicatio, quæ semel vires sumpsit, executionem habet etiam ad denuntiationem, licet ante denuntiationem contra illam appelletur; & colligitur etiam ex c. *Is, cui*, 20. de sent. excom. in 6. Ratio autem est, quia talis obligatio, si non est formaliter ipsa censura, saltem est proprietas censuræ; sic Leander D. 10. q. 2.

1815 Quæstio est 2. an effectus censuræ sint perpetui? *z.* esse perpetuos negativè, cum non habeant certum sibi tempus præfixum; non positivè; statim enim, ac Reus contumaciam deponit, & satisfactionem præbet, censura tolli debet per absolutionem; ita Suarez, Filliuc. & communis. Hos effectus producit non solum censura publica, sed etiam occulta: sequuntur enim ex natura censuræ. Nam denuntiatio nihil novi facit quoad censuratum; sed tantum quoad alios circa ipsum, ut habetur in Extravag. Martini V. in Concilio Constant. *ad evitanda*. Hinc etiam not. per appellationem non suspendi effectum censuræ absolute latæ, seu quæ vires sumpsit; uti probatur multo jure, cit. c. *Pastoralis*, *S. Verum*, de appell. & c. *Adhæc*, eod. c. *ad revocandum*, de offic. ordin. c. *Is, cui*, *S. ult.* de sent. excom. in 6. ita Suarez D. 6. S. 4. n. 1. & alii.

1816 Quæstio est 3. an manente censurâ, effectus ejus suspendi possint per Papam? Pannonitanus, & alii Canonistæ in c. *Nulli*, de sent. excom. arbitrantur, non posse Pontificem alicui concedere privilegium, ut communicet cum excommunicatis ma-

jori excommunicatione; Leander q. 7. censet, posse Pontificem dispensare, utis, qui censurâ affectus est, licitè exerceat actus per censuram vetitos; hanc enim prohibitionem ait esse tantum de jure humano; citatque pro se P. Suarez, Filliucium, & alios. In hac re existimo primò, effectum formalem censuræ, cum ponitur hæc forma in subjecto capaci, à nullo esse impedibilem; implicat enim formam esse debitè unitam subjecto proximè capaci, & non dare effectum formalem. Existimo 2. si censura consistat formaliter in obligatione non utendi rebus spiritualibus, quibus privatur; non posse etiam per Pontificem tolli ejus effectum formalem, seu fieri licitas operationes à censura vetitas, stante censurâ. Sic enim staret obligatio non utendi. Cæterum existimo reliquos effectus, qui non fluunt immediatè & formaliter ab obligatione prohibente, posse suspendi per Pontificem, is enim potest dispensare in jure Canonico.

Quæstio est 4. an dicti effectus suspendi possint per inferiorem Pontificem? *z.* affirmari à nonnullis Canonistis apud Leandrum cit. q. 8. quia Episcopi possunt dispensare in omnibus, in quibus Papa, nisi sit illis prohibitum; sed hanc dispensationem nullibi legimus prohibitam; ergo; ita illi: alii tamen negant, etiam in effectibus censuræ, quam tulerunt ipsi Episcopi; non enim possunt dispensare in rebus jure communi, & universa ab Ecclesia prohibitis, nisi quando jure communi, vel aliquâ receptâ consuetudine aut traditione illius conceditur, c. *dilectus*, de tempor. Ord. & c. *At si Clerici*, *S. de adulteriis*, de Judicibus.

Mihi videtur, effectum remotum censuræ, cum sit in libertate censurati, ab eodem, etiam stante censurâ, impediri posse. 2. Reliquos effectus censuræ impediri probabiliter (atque adeo ipsam etiam obligationem) si magnum inde commodum proveniat v. g. si populus aliàs in celebri festo privaretur missâ &c. quod etiam existimo, si censuratus gravi metu, vi, coactione, & similibus induceretur ad aliquem actum ceteroquin per censuram prohibitum. Hinc etiam judico, si censura formaliter consistat in sola dignitate subjecti, quam habet ad pœnam, seu obligationem prohibentem usum aliquorum bonorum spiritualium, effectus censuræ (præter formalem imme-

immediatum) posse à solo Pontifice suspendi. Is enim solus dispensare potest in jure communi, & iis, quæ statuta sunt ab universali Ecclesia; ita Castropal. D. 1. de cens. in communi, p. 8. excipe casum unum, de quo n. 1752. De aliis censurarum effectibus magis constabit, cum agemus de singulis in particulari; ubi etiam dicemus, quando incurrat irregularitatem, qui censuram violat.

ARTICULUS XIV.

De absoluteione à censura.

1819 **A**bsoluteio à censura hic aliud non significat, quàm actum jurisdictionis Ecclesiasticæ, per quem dissolvitur vinculum censure, quo quis per eandem potestatem ob delictum aliquod ligatus erat. De hac igitur in præsentem, quantum requiritur pro notitia censurarum in communi. Illud nota, ex eo, quòd quis per rescriptum absolvatur ab una excommunicatione, cujus mentionem fecit, alià tacitâ ex alia causa; cum non censi absoluteio ab hac, c. *Cum pro causa*, 27. h. t.

1820 **Q**uæres 1. an censura tollatur morte censurati? **R.** 1. censuram, quâ parte ligat alios fideles, defacto non tolli morte censurati. Sic enim, cum quis in excommunicatione majori decedit, adhuc obligatur vivi cum non sepelire Ecclesiasticâ sepulturâ, ut constabit ex dicendis in seqq. Deinde **R.** 2. quâ parte ligabat ipsum censuratum, non tolli, nisi per tacitam absoluteionem Ecclesiæ; ratio est, quia non minus solvere, quàm ligare pertinet ad actus jurisdictionis Ecclesiasticæ; ergo actus solvendi sine tali potestate nequit exerceri. Cum ergo Ecclesia sæpius hunc actum non exerceat formaliter; & explicitè quoad morientes, qui in censura sunt; exercebit illum tacitè, & virtualiter. Ex hoc sequitur censuram, quâ parte ligat censuratum, directè definire morte censurati, sed non sine omni absoluteione. Cum enim defunctus directè non subsit potestati Ecclesiasticæ, præsumi debet, quòd cum Ecclesia non velit ligare, ultra tempus vitæ, consequenter pro morte liberet à vinculo censure. Hinc omnino existimo, hanc obligationem posse simpliciter expirare, sine omni directâ absoluteione (licet defacto non contingat) morte censurati; cum ut talis non sit subiectum capax directè obligari.

Confirmari hæc possunt ex c. à nobis, 28. de sent. excommunic. ubi Innocentio III. ab Abbate S. Andreæ quæstio proposita fuit, utrum si aliquis excommunicatus, in quo indicia fuerint poenitentia manifesta; nec per eum steterit, quo minus reconciliaretur Ecclesiasticæ disciplinæ unitati, non suscepto beneficio absoluteionis decesserit, pro absoluto ab Ecclesia sit habendus; & utrum pro tali sit recipienda elemosyna, & à fidelibus sit orandum; rescripsit Pontifex in hæc verba, cum ex sola culpa ligetur quis quoad DEum apud triumphantem Ecclesiam; ex sola verò sententia ligetur quoad hominem apud Ecclesiam militantem, quando vinculum culpæ remittitur, absolvitur apud DEum, sed apud homines non absolvitur, nisi quando vinculum sententiæ relaxatur, alioquin Ecclesiæ absoluteio nullatenus necessaria videretur, si in sola cordis contritione præter sacerdotale officium rigor relaxetur disciplinæ Ecclesiasticæ. Nos, ergo consult. tuæ de consilio fratrum nostrorum breviter respondemus, quòd iudicium DEI, veritati (quæ nec fallit, nec fallitur) semper innitur; iudicium autem Ecclesiæ nunquam opinionem sequitur, *quam & fallere sæpe contingit, & falli*: propter quod contingit interdum, ut qui ligatus est apud DEum, apud Ecclesiam sit solutus; & qui liber est apud DEum, Ecclesiasticâ sententiâ innodatus: Vinculum ergo, quo peccator ligatus est apud DEum, in culpa remissionem dissolvitur; illud autem, quo ligatus est apud Ecclesiam, cum sententiæ remittitur, & relaxatur.

Concludit Pontifex dicens: unde ipsi quantumcunque se dictus vir juramento præstito, quòd Ecclesiæ mandato pareret, humiliare curaverit; quantumcunque poenitentia signa præcesserint: *quia tamen morte præventus absoluteionis non potuit beneficium obtinere*, quamvis absoluteus apud DEum fuisse credatur, *nondum tamen habendus est apud Ecclesiam absoluteus*: potest tamen, & debet beneficio ei Ecclesiæ subveniri, sic, ut cum de ipsius viventis poenitentia per evidentia signa constiterit, *defuncto etiam absoluteionis beneficium impendatur*. Ac tandem ipse proponit, quod objici posset, & respondet: nec obstat, quòd Ecclesiæ legitur attributa potestas ligandi, atque solvendi homines super terram, tanquam non possit solvere, & ligare sub terra sepultos: